Enkele punten uit de rede van vice-minister-president H. Wiegel op 25 februari 1980 in de Stadsgehoorzaal te Leiden.
(embargo 20.00 uur)
- Het kabinet stond vorige week op de rand van een
crisis. De V.V.D.-ministers voor een zware beslissing.
- Zouden wij minister Andriessen zijn gevolgd, dan zou het kabinet zijn gevallen.
Maanden van besluiteloosheid en bestuurlijke machteloosheid zouden zijn gevolgd. Geen antwoord hadden wij dan kunnen geven op de verslechterde economische toestand en de ongunstige ontwikkeling van het financieringstekort. Geen diep insnijdend en bitter noodzakelijk pakket maatregelen om de uitgaven van de overheid te beperken. Geen garantie voor de evenzo pertinent nodige loonmatiging.
- Daarom sloeg voor ons de weegschaal net naar de andere kant, dan waartoe collega Andriessen besloot, door. Kozen wij - na lang nadenken, alles overwegend en na uitgebreid beraad en overleg - in het belang van ons land voor doorgaan.
Thans
Thans - die harde conclusie is getrokken - zal het kabinet vastberaden en met overtuigingskracht het in de brief aan de Stichtlng van de Arbeid neergelegde regeringsbeleid moeten doorzetten en uitdragen. Getalm en getraineer is niet aanvaardbaar.
Naast het opvullen van de gaten die - met name door amendering in de Tweede Kamer - in Bestek'81 zijn geslagen, heeft het kabinet besloten nog in 1980 tot een extra ombuiging van de uitgaven te komen. Een extra ombuiging van 3 miljard.
Ook is het noodzakelijk dat de loonsomstijging t.o.v. de M.E.V. met 1% wordt beperkt. Een zware ingreep.
Via deze beleidsbesluiten moet worden bereikt dat het financieringstekort in 1980 niet uitstijgt boven de 6% van het nationaal inkomen. Ik merk daar vanavond uitdrukkelijk bij op dat - wanneer over een maand of drie mocht blijken dat het financieringstekort toch hoger wordt dan 6% - het kabinet zich er nu reeds toe verplicht heeft verder om te buigen.

X

De

De rijksbegroting wordt gekortwiekt met 1500 miljoen. De rijksbijdragen aan de sociale zekerheid worden verminderd met 750 miljoen. Die op het terrein van de volksgezondheid met 200 miljoen. Van het overheids- personeel wordt 300 miljoen gevraagd. Van de gemeenten en provindes 250 miljoen.

Reeds nu tekent het verzet tegen de maatregelen zich af. Ombuigen prima, is het algemene parool. Het moet forser, wordt - begrijpelijk - gezegd. Maar als het op toedelen, op invullen van de bezuinigingen, aankomt, klinkt andere taal. Dit kan niet, dat is onrechtvaardig, dit is onmogelljk, dat is onaanvaard- baar, wordt geroepen. "Elders: daar moet worden omgebogen", wordt gezegd.

Met het loonbeleid is het precies zo. Natuurlijk, ook hier moet wat gebeuren. Zeker, er moet Worden gematigd. Maar wie dan wel? "De buurmani"

Het kabinet heeft ook hier het beleid fors, maar zorgvuldig, uitgezet. leder moet terug, de sterksten zullen daarbij meer op hun schouders moeten nemen. Alleen voor diegenen, die met een minimum-inkomen de zorg hebben voor een gezinshuishouding, kunnen we in -

in de huldige omstandigheden de koopkracht nog net handhaven.

X X X X X X X

Het kabinet heeft zijn voorstellen thans bij vakbeweging en ondernemers op tafel gelegd. Uit het gesprek dat komen gaat moet een uitkomst voor de arbeidsvoorwaarden resulteren, welke past bij de economische en financíele situatie waar ons land thans en in de komende jaren voor Staat. De voorstellen van het kabinet zijn onvermijdelijk, wil de geldontwaarding beheerst, de werkgelegenheid gehandhaafd en de fundamenten van ons sociale zekerheidsstelsel veilig gesteld kunnen blijven.

Gaan vakbeweging en ondernemers vrijwlllig akkoord, worden centrale afspraken gemaakt, dan is dat natuurlijk de beste weg. Komen die afspraken er niet, dan zal het kabinet zijn verantwoordelijkheid niet uit de weg gaan. Dan is een loonmaatregel onvermijdelijk. Daarover - ik zeg dat vanavond - mag geen twijfel bestaan.

- Duidelijk -

- Duidelijk zal ook zijn - ook hier geen open vragen - dat als er een loonmaatregel moet worden getroffen, het -natuurlijk nooit kan worden aanvaard dat na afloop van een dergelijke maatregel inhaalmanoeuvres optreden
- Tijdig zal het kabinet bezien of tegen "inhalen" waarborgen kunnen worden verkregen. Zo ja, dan kan de maatregel eindigen. Zo neen, dan zal ze moeten worden verlengd. Maar ik herhaal: Veel en veel beter is het - en ik ben er van overtuigd dat ons volk ook bereid is zich te matigen, dat we in ons land inzien dat het zo niet verder kan, dat we een stap terug moeten zetten - dat vrijwillig tot loonmatiging wordt besloten. Dat is in het belang van ons allemaal. Ook en juist in dat van de sociaal zwaksten.

Ook voor de werknemers.
Voor hun werkgelegenheid.
Voor ons aller toekomst.

- Er ligt hier een zware verantwoordelijkheid voor de vakbeweging. Zal die kiezen voor het meewerken aan matiging en dus voor het belang van de werknemer?

Of zal die dat niet durven of willen?

Ik hoop het eerste. Ik weet dat in ds vakbeweging, bij een aantal van haar aanvoerders, heel goed wordt beseft dat het beleid van de regering onontkoombaar en bitter nodig is. Ik vrees, als ik de oorlogskretologie vanuit de F.N.V. - ons vol enthousiasme zaterdag weer door do Vara doorgetoeterd - beluister, het laatste.
Laat leder beseffen dat wij gevoelig zijn voor argumenten, maar dat men met dreigementen bij mij aan het verkeerde adres is. Daarvoor mag niet worden geweken.

Zeer binnenkort komt het pas ingediende loon- wetsvoorstel en het pakket van beleidsmaatregelen van het kabinet in het parlement ter sprake. Regering en regeringsfracties zullen dan onder zwaar vuur van oppositie komen te liggen. Het is erop of eronder.

Meer dan ooit in het bestaan van dit kabinet is het dan ook nodig dat de regeringspartijen de handen ineenslaan. Zij moeten de rijen sluiten, moeten het
- kabinet -

kabinet steunen bij het doorzetten en uitvoeren van het beleid.

- Van het kabinet - ik zei het eerder - moet vastberadenheid en overtuigingskracht worden gevergd.

Van C.D.A. en V.V.D. in het parlement onverkort steun. Van beiden en in vereniging.

- De hoofdlijnen van het kabinetsbeleid liggen vast in de brief aan de Stichting van de Arbeid. Aan die hoofdlijnen, vastgesteld na langdurig beraad in het kabinet, kan niet worden getornd. Ik ben ervan overtuigd dat beide regeringspartijen dat beseffen en hierop hun opstelling zullen funderen. Zowel voor het met succes verder uitvoeren van het beleid, als voor het voortbestaan van dit kabinet is dat wezenlijk.

- Vorige week hebben de Kamerfracties en het hoofdbestuur van onze partij zich achter het besluit van de V.V.D.- . ministers, in 's lands belang aan te blijven gesteld. Ik ben daar dankbaar voor en trots op. Trots, omdat onze partij daarmee weer eens onderstreepte dat zij juist als de golven hoog gaan verantwoordelijkheid niet
uit
uit de weg gaat. Dankbaar, omdat de liberale bewindslieden steun van onze achterban niet kunnen missen.

Donderdag vorige week hebben minister Van Aardenne en ik in een vergadering van het hoofdbestuur opening va zaken gegeven en met het hoofdbestuur openhartig de politieke situatie doorgesproken. Voor mij persoonllj was dat na mijn intrede in het kabinet de eerste keer dat ik met de leden van ons bestuur, die de ver- trouwenslieden zijn van de V.V.D.-ers overal in het land, kon overleggen. We houden er in liberale kring van de verantwoordelijkheden goed gescheiden te houJer
Toch denk ik dat we ons die luxe niet al te zeer meer kunnen permitteren. Intensief contact tussen bewinds- lieden, Kamerleden en het hoofdbestuur, is nu nood- zakelijk. De V.V.D. zal zeker onder zwaar vuur komen te liggen. Het ligt in onze aard juist dan de

grootste strijd- vaardigheid op te brengen.
Vastberadenheid, doorzettingsvermogen, de rijen geslot kortom: ons aller Inzet, dat Is wat onze kiezers nu va
ons verwachten